

7/33083

G.K.12

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

02 Kasım 2020
GÜNLÜDÜR

Sayı : 64272063-610-34584

Konu : Yazılı Soru Önergesi (7/33083)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 10.09.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.702465 sayılı yazınız.

İzmir Milletvekili Sayın Murat ÇEPNİ'nin tarafıma tevcih ettiği 7/33083 esas numaralı yazılı soru önergesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği ekte cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Fatih DÖNMEZ
Bakan

Ek : 7/33083 Esas Numaralı Önerge Cevabı (2 sayfa)

Sorular:

Türkiye genelinde on binlerce maden işletmesi bulunmasına karşın; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından Adana'dan Osmaniye'ye kadar çeşitli illerde 766 yeni maden sahasının arama ve işletme için ihale edileceğinin duyurusu 20 Temmuz 2020 tarihinde yayınlanmıştır. Ağustos 2020 sonunda ihaleleri yapılacak alanlardaki maden grubunun tamamına yakını IV. grup maden başlığı altındadır. Maden Kanunu'na göre; IV. Grupta 100'e yakın maden yer almakta bunlar arasında sodyum, potasyum, lityum, kalsiyum, magnezyum, klor, nitrat, iyot, bor tuzları gibi endüstriyel hammadde; linyit, taşkömürü, uranyum, toryum, radyum gibi enerji hammaddeleri ve altın, gümüş, platin, bakır, kurşun, çinko, demir, manganez, krom, kalay, titan ve alüminyum gibi metalik madenler yer almaktadır. Ülkeler için stratejik öneme sahip maden türleri de bu gruptadır. 2004 yılında değiştirilen Maden Yasası'nın ardından, kontrolsüz bir şekilde artan madencilik faaliyetleri; çevreye, doğaya, ormanlara, su kaynaklarına, tarım ve hayvancılık alanlarına, tarihsel ve turistik alanlara, yaşam alanlarına, canlı ve insan sağlığına telafisi imkansız zararlar vermekte, küresel iklim krizlerine neden olmakta, binlerce yılda oluşan ekosistemi de yok etmektedir. İçinde bulunduğumuz Covid-19 salgını döneminde, iklim krizinin, ekolojik tahribatların neden olduğu toplumsal ve ekonomik sonuçların ortada olmasına rağmen, Hükümetin birçok bölgede, doğayı sınırsızca kullanarak, rant projeleri ile yerli ve yabancı sermayenin kullanımına sunması kamu vicdanını da derinden yaralamakta, özellikle yerleşim alanlarının yakınında maden ocağı bulunan yerli halkı, ekoloji örgütlerini, sivil toplum kuruluşlarını mücadele etmek, hak aramak zorunda bırakmaktadır. Daha önce yaşanan, Cerattepe'den Kaz dağları örneğine rağmen her geçen gün yeni projelerle maden ocaklarının yarattığı tahribatlar görmezden gelinmektedir. Herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşaması, Devletin çevre sağlığını koruması ve çevre kirlenmesini önlemesi Anayasal bir haktır.

Bu bağlamda;

- Madenlerin neden olduğu çevresel olumsuzluklar, kanserden astıma sağlık sorunları ortada iken, salgın döneminde Türkiye genelinde çeşitli illerde 766 alanda, yüze yakın maden türünden oluşan IV grup madenlerin arama ve işletmeye verilmesinin gerekçesi nedir? Neden tüm dünya tarafından kabul edilen zararlarına rağmen özellikle bu dönemde madencilik faaliyetlerine ara verilmemektedir?
- Maden arama ve işletme için ihale edilecek edilen bu alanlar kimler tarafından ne şekilde belirlenmiştir?
- Çeşitli illerde 766 maden sahasının ihalesinde ön görülen ekonomik kazanç ne kadardır? Hangi madenden ne kadar kazanç beklenmektedir? Çevre, doğa ve insan sağlığı için kar zarar hesabı yapılmış mıdır?
- IV Grup maden başlığı altında yüze yakın maden türü yer almaktadır. İhaleye açılan alanlardaki maden türleri nedir? Bu maden türleri neden açık belirtilmemiştir?
- Maden ocaklarının işletmeye açılması ve işletilmesi sırasında çevreye, ormanlara, tarım alanlarına, su kaynaklarına, yerleşim alanlarına, tarihi ve doğal alanlara vereceği zararlar için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı. İlgili kamu kurumları, meslek odaları ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği yapılmış mıdır? Bu kurumlardan görüş alınmış mıdır?
- Adana, Adıyaman, Afyonkarahisar, Amasya, Ankara, Antalya, Artvin, Aydın, Balıkesir, Bilecik, Bingöl, Bitlis, Bolu, Burdur, Çanakkale, Çankırı, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Edirne, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Giresun, Gümüşhane, Hakkari, Hatay, Isparta, Mersin, İzmir, Kars, Kastamonu, Kayseri, Kırklareli, Kırşehir, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Muş, Nevşehir, Niğde, Ordu, Rize, Sakarya, Siirt, Sivas, Tekirdağ, Tokat, Trabzon, Tunceli, Şanlıurfa, Uşak, Van, Yozgat, Aksaray, Bayburt, Karaman, Kırıkkale, Batman, Şırnak, Osmaniye halkı maden projeleri hakkında bilgilendirilmiş midir? Bu illerde yaşayan halkın madencilik

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN MURAT ÇEPNİ’NİN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI**

**DÖNEM
27/3**

**ESAS NO
7/33083**

projeleri nedeniyle zarar görecektir sağlığı, yaşam alanı, tarım ve hayvancılık faaliyetleri, doğası, çevresi için kapsamlı araştırma yapılmış mıdır? İleride oluşacak zararları nasıl telafi edilecektir?

–Sosyal Devlet olmanın gereği ile birkaç maden şirketinin çıkarlarına karşın maden projelerinin yapılacağı illerdeki milyonlarca kişinin çıkarına olacak şekilde bu maden arama ve işletme faaliyetlerini iptal etmeyi düşünmüyor musunuz?

Cevaplar:

MAPEG tarafından yapılan denetimlerle birlikte, ilgili bakanlıkların mevzuatı kapsamında maden sahalarında yaptıkları inceleme ve denetimlerde mevzuata uygun çalışılmadığının tespiti halinde, mevzuat çerçevesinde yapılacak işlemler MAPEG’e bildirilir. Çevre ve insan sağlığına zarar verdiği tespit edilen madencilik faaliyetleri gerekli önlemler alınıncaya kadar durdurulur. Bu ihlalleri tespit eden kamu kurum ve kuruluşu, durumu diğer ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına bildirir. Maden Kanunu’nun 7’nci maddesine yönelik ihlallerin ilk tespit tarihinden itibaren, ilk tespit dahil üç yıl içerisinde üç kez yapıldığının tespiti halinde ruhsatlar iptal edilir.

3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında yapılan değerlendirmeler sonucunda ihale edilecek sahalar bu sahalarla ilişkin olarak yapılan müracaatlara bağlı olarak yapılan çalışmalar neticesinde belirlenmektedir.

Madencilik faaliyetlerinin ekonomiye katkısı; fiili olarak yapılacak yıllık üretim miktarları, rezerv geliştirme çalışmaları, arz talep dengesi ve piyasalardaki maden fiyatlarına bağlı olarak değişkenlik gösterdiğinden konuya ilişkin net rakamlar vermek mümkün olmamaktadır.

Madencilik faaliyetlerinin çevreye duyarlı yöntemlerle yapılabilmesini ve çevrenin korunmasını sağlamak amacıyla 3213 sayılı Maden Kanunu’nda düzenlemeler yapılmış olup, işletme izni düzenlenen ruhsat sahalarındaki faaliyetlerin işletme projelerine uygunluğu MAPEG tarafından düzenli olarak denetlenmektedir.

Sahalar maden grupları bazında ihaleye açılmakta olup, maden türü; ihaleyi kazanan talep sahibinin vereceği hedef sahayı seçmesinin gerekçeleri ve aranacak maden/madenlerin belirtildiği ön inceleme raporunda yer alacaktır.

3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında, ilgili Bakanlıklar ile “Veri Paylaşım Protokolü” imzalanmış olup, sahaların ihaleye açılması aşamasında; ihaleye açılacak sahaların ilgili kurumun veri tabanında kayıtlı mera, orman, tarım, doğal veya arkeolojik sit alanları veya su havzalarına isabet edip etmediğinin kontrolü yapılmakta bu alanlara isabet eden sahalar ihaleye açılmamaktadır.

Madencilik faaliyetlerinin çevresel etkilerine ilişkin ÇED işlemleri “Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği” kapsamında yürütülmekte olup bu husustaki bilgiler Çevre ve Şehircilik Bakanlığından alınmalıdır.

Maden ruhsatlarının hangi durumlarda iptal edileceğine ilişkin hükümler 3213 sayılı Maden Kanunu ve Maden Yönetmeliği’nde belirtilmiştir.